

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal:

Jászberény, III. ker.,
Szentháromság-tér 3.
bova a lap szellemi
részét illető közlemé-
nyek, valamint az elő-
fizetési és hirdetési
díjak küldendők.

JÁSZ UJSÁG

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

Előfizetési ár

helyben:

Egész évre 8.— K
Félévre 4.— K
Negyedévre 2.— K

vidéken:

Egész évre 9.— K
Félévre 4.50 K
Negyedévre 2.50 K

Egyes szám ára
10 fillér.Feltűző szerkesztő:
BELEZNAJ LÁSZLÓ.Megjelenik vasárnap és csütörtök
reggel.Szerkesztő és lapfajdosnok:
DARÁNYI FERENC.

Megyerendezés.

— Irtá: Spartacus. —

II.

Jött a kiegyezés, utána a házi berendezkedés az alkotmány és szabadság jegyében, s jött az 1876. évi XXXIII. t. c. Jász-Nagykun-Szolnok vármegyének meg kellett így alakítva lennie. Szerzőik gróf Szapáry Gyula, Gorove István közép Szolnok megyebeli birtokosok is, nagybefolyású politikuskok is. Érdekükben is állott, de lelkiükhöz is nőtt az a gondolat, hogy ennek a „Muszaji” vármegyének így kell kikerekedni s legyen székhelye Szolnok. Meg is lett. A jászok és nagykunok, de főleg a jászok-, elke-seredve számoltak le a megváltozhatatlannal és megindult az új rend. — Elkeseredve nem azért, mert ezzel a nagyon is elmaradott Szolnok város előhaladásához adatott meg egy hatalmas tényező, mert annak csak örülhettek, hanem azért, mert az ő gazdasági erejük rovására, helyi kormányzatuk konfiskálásával, köz-

forgalmuk és közgazdaságuk megrontásával fel lettek áldozva oly célra, amely e nélkül is elérhető lett volna, mert hiszen oly vasuti gocopnt a Tisza mellett mint aminő Szolnok, úgy is rohamléptekkel haladt volna előre.

Ez az új rend aztán hozott a jászokra később még több keserűséget is. 1885-ben gróf Apponyi Albert, a mérsékelt ellenzék és a függetlenségi párt heves ellenzése dacára a szabadelvű többség megszűntette a jászberényi és kargaji törvényeszkét. Elvitték Szolnokra. Egy szerencsétlen honvéd huszártiszt reszkető kezei előidézték Jászberényben egy borzalmas dinamitrobbanást. Elvitték miatta a központi honvéd lovassági lovgaló iskolát. Jött báró Fehérváry honvédelmi minisztersége. Elvitték a honvédhuszárokat.

Mindezek nemcsak érthető fájdalmat, de itt ott elkeseredést és gyűlöletet élesztettek, mert azzal tisztában volt mindenki, hogy Szolnok előrehaladásához egyáltalán nincs szükség a népes és nagyterületű

Jászág kifosztásához s megcsöknyösödött az a vélemény, hogy a jászoknak azért kell szenvedniök, mert oly törhetlen hűséggel ragaszkodnak gróf Apponyi Albert személyéhez, aki már majd 30 év óta képviseli az országházban Jászberényt. Ezt a nézetet elősegítette az a véletlen, hogy 1885-ben Tisza Kálmán lépett volna fel Jászberényben, — aki azonban a jászberényieknek nem kellett. Tisza Kálmán pedig akkor mindenható volt.

Az 1876. év óta lefolyt 30. esztendő aztán beigazolta hogy Jász-Nagykun-Szolnok vármegye mai összeállítására nem azért nem jó, mert a jászok és Jászberény sokat vesztek, hanem nem jó azért, mert rácafoált az élet. Nem illenek össze sehogy sem.

A historiai mult eltagadhatlan tényező. Hatással bir az emberek lelkiületére, gondolkodására, egyéniségére. Hatása kiterjed az anyagiakra is, mert az eszmei összeköttetés mindig maga után vonja az realist is. Az egész jászág ezer év óta ugy

TÁRCA

Az a bizonyos bográcsos.

— Prózában krónikázza Kőrő. —

Éppen az év végi statisztika számoszlopai lettek próbára elemém épségét, mikor beállt a tanári szobába a kurátor s csillogó szemüvege mögött háromszor jelentősen pislantva egy testes levelet nyom a markomba.

Felbontom, s találom benne öt névjegyet, valamennyit Majlitól, a tanári kar öt gyöngyéhez címelve, (magamat is bele-számítva) valamennyit azonos szöveggel. Szól vala a zöveg ezenképen:

K. B. (Az az kedves Barátom! Zsiga ugyan úgy érteleme, hogy Közégsi Betörő) Ma délután szivesen látlak a Szunyogosban egy kis perkelte. stb. Ödvözlöl és vár: Majli, jelenleg egyházi, lapfajdosnok, jövőben egyházi. Szunyogosban? Hol a csodában? Talántán az ut közepén utínik

táborn? Aztán meg mi címen ad Majli zsurt a kánikula kezdetén? Holott jól tudja hogy mindnyájan antikoholisták vagyunk? (Le az alkohol!) Hosszas tinődés és szóbeli tudakozódás után aztán kivilágolt, hogy a meghívás a Pedró kertjébe szól és pedig azon alkaiomra, illetőleg jogcimem, hogy Majli immár deresedő fővel (az az már nem is deres mert 32 hajszálróló bajos kisútni, hogy voltaképen létezik -e egy általában) letette a sinodális vizsgát. Meg hogy mivel a Nőegylet olyan sikerült mulatságot rendezett, hát megpróbálta a Férleglet is.

Hát elhatároztuk, hogy megszeresszük neki azt az örömet, hogy megjelenünk, még pedig tekintettel a bográcsora uszon-názás nélkül.

Én meg Búdszé legelsőnek jelentünk meg a színtéren. — Az az hogy Majli ott húszolt már az egyik fa alatt, egyházi fer-fuhoz kissé laza pongyolában, ugyanis gallér nem volt rajta. Meginterpelláluk, hogy ki lesz a szakács, mire megnyugtatót

bennünket, hogy Pedró vállalta e nemes tisztt. Bizalmunk az ő szakács tudományában elemntáris erővel nyilvánult: mind-járt előleges biztonság kedvéért lelegettük az elérhető összes éret és félelmet gyümölcsöket, s azzal mint akik jól végeztük dolgunkat, mentünk a Zagyva hús és kristálytiszta hullámba üdülni, mégpedig csónakon. Igaz hogy ezt a csónakban is elővehettük volna, anyyi víz volt benne. Na de mindegy! Kivezünk, s vízbe esni pillanatnak müve volt. A csónak ugyanis a nagy előkészítőlől oldalt billett s én a vízbe zuhantam, megavarva egy töklévelem üldögélő özvegy béka nyugalmát. A következő pillanatban Búdszé is utánam ugrott, (legalább ő úgy mondja, bár érős a gyanum, hogy akarata ellenére jutott ő is a vízbe) s szelíd futtatással szelűk a hullámokat. Búdszé kopaszra nyírt feje, mint egy jól kifejűdött vizitök riasztgatta a hínárban a szitakötőket, míg én — az ő állitása szerint — egy vízbe esett szélmalom-szárnyhoz hasonlítottam. Miután partra

rendezkedett be, hogy székhelye Jászberény. Oda kell menni törvényt látni minden jázsáknak. Oda húzódt azután közigazdaságilag is. Tehát nem csak eszméileg volt székhelye, hanem piaci, pénz és áruforgalom központjává is vált annak a vidéknek, a mely körülötte elterült. Ez a vidék aztán kiterjedt nemcsak a szorosan vett Jászágóra, hanem Pest vármegyé és Heves vármegyé több körülötte fekvő községeire is.

Vizszont azonban ugyanezeknek a községeknek egyáltalán semmi formái érintkezésük nem volt és nincsen Szolnokra, egy gyalogutjuk sem vezet Szolnok-felé, mert Jászberényben minden szükségleteiket kielégíthetik. Anomália, de úgy van, hogy a jázsáknak megyeszékhelyükre Pest vármegyén kell keresztül menniük.

A lefolyt 30. esztendő ezt a vármegyét nem hogy összeforrasztotta volna, hanem még jobban szétlalta. A megye székhelyéről Szolnokról indult meg az akkori regime balul sikerült törekvése, hogy rajongásig szeretett képviselőjük gróf Apponyi Albertet Jászberényben kibuktassák. — Báró Bánffy Dezső akkori főispánja Almási Géza hozta jelöltnek ellene a hivatalos apparatust egész súlyával Erdély Sándor igazságügyi-minisztert, — később föl lépett ellene ő maga, midőn a talajt erre előkészítve hitte. Nem sikerült, de a megyei összekötéstés sikerült még győltömbbé tenni, még erősebbé vált az óhaj a különválásra. Vizszont a Szolnokiak sanda szemmel tekintenek

a jázsókra mint olyanokra, akik Szolnok és vidékének rovására Separatiztikus érzelmeiket táplálják. Hozzájárult az idők folyamán egy kis mellőzés, egy kis félreírés, neheztelés, irigység, — s hovatovább ma már úgy áll a dolog, hogy maguk a közép szolnoki részek sem nagyon bánták, ha egymástól megszabadulnának, ha a jázsók önálló törvényhatósággá alakulnának, mert párosan bontják egymás működését, nem hogy összeforrottak volna a lefolyt 30 év alatt, hanem távolgobb köztűtik az űr, mint valaha volt.

Ha Jász-Nagykun-Szolnok vármegye területi összefüggést, fekvését nézzük, az határozottan rossz. A Jászágó ma is elkülönítve fekszik. A vármegye többi részével, székhelyével egyáltalán semmiféle közigazdasági érintkezése nincsen. A vármegye kétharmad részét elválasztja tőle a Tisza. Nem összekapcsolja, amint természetszerűleg lennie kellene, hanem elválasztja, mert két rongyos kompot leszámítva semmi összekötetés a túlaltal nincsen. Nincs sem anyagi, sem szellemi összetartozandóság, egymást csak a megyei közgyűléseken látják, ott is külön ülnek a gentryk, a jázsók és a nagykunok, végtelen kevés hajlandósággal az ismerkedésre.

Az élet élet marad mindig. Az ellen véteni annyi, mint örök betegséget szerzeni. A közigazdasági és az eszméi székhelye szétválasztása helytelen és egészségtelen. Sorvasztja az egyik vidéket a másikénak szemmel látható haszna nélkül.

rend közép keresztése, utánuk ballaga Jussual a szigorú férfi, s megérkezé Andri is a jövő embe, hőstener és politikai napl lép. Az egyház ezenképen kellő levén képviselve, ellensúlyozsul megjövén a teionisról Zsiga, kit messziről elárult szelid dallamos kacajja. (Vélnét elefant trombitál a dsungelben.) Azonképen jóve gondozott, de némileg immár rozsdás bajuszával Brúngi is, ki Zsigát meg is előzte, mert a Zagyván egyszerűen átépet. Mivel pedig a sajtó ily ünnepeitől nem maradhat távol, csakahar feltűnt a kanyargó uton egy peptanadrág, mely felül fehér mellényvel és egy cvikkerzsinórral volt megerősítve az esetleges katasztrófák eikerülése végett. Az egész fölött busan trónolt egy viharezett kemény kalap. Ami még házag volt e ruhadarabok között azt a „lapon” töltötte ki. Szóval megjelent ő a nagy férfi, országok sorának intézője, miniszterek alkotója és buktatója, idegen szavak szótára és lexikona. Végeztül pedig bedübörgött lobogo

A történelmi mult csak ideális fogalom. Ki tagadhatja azonban, hogy egy ilyen fogalomért mint „népem”, „nemzetem”, „hazám” — milliók vére folyt el, ki tagadhatja annak jogosult voltát, hogy ha ragyogó multját egy kisebb nemzetet már szerveztében is indokoltan szeretheti megalkotva látni? Hiszen hazánk minden egyes vármegyéje büszke multjára, iparkodik szerveztét multjának megtartani. Ki venné és vehetné jogosan rossz néven, ha a jázsók minden követ megmozdítanak történelmi multjuk és jelentőségüknek a mai modern formába való megöröztetésére? Ki veheti rossz néven, ha a helytelen közigazgatási beosztás keserveivel folytonosan küzköve az ugynevezett „jász eszmé” mindennapi imádságunkká vált, ahány vidéki lapjuk csak van, az folytonosan és állandóan a „jász eszmét” regisztrálja.

110000 embernek, 110000 szinmagyar jázsának elégtelensége már nem fuvolhang, hanem menydörgés. 110000 embernek az óhaja már követelőzés, ennyi elégtelenséget lecsillapítani a józan politika parancsolja, elmulasztani pedig politikai bűn volna. Az új rend reméljük rendet fog hozni ebben az irányban is.

Megeye és városi ügyek.

Bánffy Dezső báró a közelmultban elhunyt volt miniszterelnök és városunk volt díszpolgára halála alkalmából — habár kisé elkésiten — a vármegye törvényhatósága legutóbbi ülésében Horthy Szabolcs dr.

ingujban Marci is; Marci kinek fellépése mellesággal nem jellemzhetik szavak, kinek értékelésére gyöngé e toll, kinek intenzív fellépése negatív érvelé hat az animált kedélyekre, s kinek lépései ellendílanthan szorgalommal a jejes tekömben húsóó szalmafonatos ügygorsók felé valának elősörbön irányozva, s csak miután meggyőződött, hogy nem hitvány ügy tartal-maznak, időzött a Társaságot eme aktuális szavakkal:

— Föl-e már a párkötő?

Személyesen meggyőződve e cselekvés folyamatos voltáról, végül közénk telepedett, s megragadván az alkalmat, az az a szalonát és a reketet azzal mutatta ki szolidioris voltát, hogy ott folytatva a táplálkozást, ahol mi elhanyagolt. Mindassze azt a megjegyzést tette, hogy a szalonona alkalmasint ama díszos busából való, melyet Noé apánk megteremtett a vízözön alkalmából.

Teljes lévén a társaság élénk beszélgetés indult meg közöttünk, melyet olykor

vergődünk, s egymásról a hinát sást, pócát-mint leszűdük, felöltöztünk s a történendők színhelye felé törtettünk.

Már ott találtuk a bográcsozt, s messterét Pedrót, ingujban, kifogástalan nanking nadrágban, mert a Zilahy féle szakácskönyv ilyen alkalomra ezt az öltözkétfőtlenül megköveteli. — Majli már másodmagával enyhítette szomjuságát míg Pedró kiváló szakavatottsággal rakta a rőszét a bogrács alá.

És jőnek a vitézek. Zengjed őh lantom, kik voltak tamai a Pedró művésztének, kik voltak az égietek ama kegyeljei, kik e kiváltságos ténykedésnél jelen lehettek, akiknek szerencsését a sötét hatalmak megirigyléven nekik keserűséggel vegyes meglepetést készítettek.

Jöve vala Jancsi, az egyház szemefénye, a kanári madarak védőszelme, ki öket ápolja és eltakarja (paprikás aláljában) kísérí vala komo fellegeket eresztve mucsai havamájából Feri, a Piatnik Nándor

főispán indítványra részvétét fejezte ki a gyászoló családnak s emlékt. jegyzőkönyvileg örökítette meg.

A sajtó természetű bor kismértékben való eladása adómentes. Szőlősgazdáinkra nézve igen fontos határozatot hozott a közigazgatási bíróság. Ugyan is kimondotta, hogy a szőlőbirtokok, ha szőlője természetű eladja, csak a földadóról már megvont jövedelmét váltja pénzre és az ekként pénzre tett, már megadóztatott jövedelme után külön kereseti adót fizetni nem tartozik, különben ugyanazon adóalanyról ugyanazon jövedelemnek kétszeres megadóztatása állana be. Az a körülmény, hogy a szőlősgazda bortermést nem nagyban, hanem kicsinyben árusítja el és hogy ezek fehérlő törvényeink értelmében pénzügyi hatósági engedélyt szükséges, a kereseti adókötelezettséget nem állapíthatja meg. A szőlőbirtokos borát akár nagyban, akár kicsiben adja el, szőlőbirtokának hozadékát értekesíti s a kicsinyben való eladás nem minősíthető földadóról tekintetbe nem vett személyes keresetnek.

Az államsegélyről. Ismeretes dolog, hogy a városok segélyezésére, illetve a városi tisztviselők fizetésének javítására szolgáló államsegély az 1911 évre 3 millió koronában állapított meg a törvényhozás által. Ezen államsegély ma a városi tisztviselők fizetésének kiegészítésére szolgál. Amde ezen fizetés kiegészítésére összeg rendelkezéshez képest a jelenlegi fölőváltatás és kezelési formák szerint, egy egész évre teljesen utólagosan jut a tisztviselők kezéhez s akkor is az autonóm testületeknek nem egyenlőt, hanem egymáséltól egészen eltérő határozatai folytán megosztva. Ez a körülmény nagyban hátrálta a fizetés kiegészítés értékét, amennyiben, a sokáig tartó, felebbegéteket, felebbviteli elbírálások oly időt vesznek igénybe, hogy az államsegély, mint most már törvényesről fizetés kiegészítés csak a másik esztendőre effektuáltak akkor, amidőn már a sírlányi javadalmozott tisztviselő drága ka-

mathefi kölcsönökkel terhelte előre me a reménybeli, de részére biztosan járó fizetés kiegészítési összeget. A városi tisztviselőknek kérelmezni kellene az illetékes forumon, hogy a már megszavazott államsegély, mint fizetéskiegészítés — ha nem is hónapoként, de negyedévenként folyósítsák a pénzügyminiszter által a városok részére.

Városi közgyűlés. Jászberény város képviselőtestülete a 10-11-én tartja rendes közgyűlést, melyen már remélhetőleg tárgyaltni fog a főter kiközvezésére vonatkozólag megejtett az írásbeli eredménye, amikor is a főter rendezésére nézve már végleges intézkedés lesz tételő.

Adókiegészítés. A III-ad osztályú kereseti adókiegészítő bizottság most tárgyalja Jászberény város adókiegészítésének ügyeit. A kinestári előadó és a bizottság egyenlőtlen humánus működésé megnyugtató és igazságos alapokon nyugvó.

Ajánlatok felbontása. A város hatósága tegnap délelőtt 11 órakor bontotta föl a főter kiközvezésére beérkezett zártajánlatokat a vállalkozó cégek jelenlétében. A főter kiközvezésére, illetve aszfaltozására nézve ajánlatot adtak be: a Korláti Bazalt bányá R. T.; a The Neuchatel Asphaltic Compagnie Limited R. T.; a Kisbesei Granitbányák R. T.; az Ap-vidéki kőbányák R. T.; a Magyar Asphalt R. T.; a Magyar Horvát Asphalt R. T.; Szalay Károly és Kornis Károly budapesti vállalkozó mérnökök.

Jász-Nagykun-Szolnokvármegye és Gróf Apponyi Albert.

Varmegénk törvényhatóságának folyó hó 28-án tartott közgyűlésén nagy érdeklődést keltett Somogy vármegye átirata. Somogy vármegye közönsége áthalva attól a mélységes tiszteletől, mellyel minden igaz magyar ember Gróf Apponyi Albert fenköli személye iránt viseltetik, megkereste az ország összes vármegyéit, hogy városunk

országgyűlési képviselőjét abból az örvendetes alkalomból, hogy a magyar névnek az Oceánra túl is dicsőséget szerzett s hazánk közig. helyzetével, nemzeti nagy létezők föltételeivel Amerika szabad polgárait megismertette, fölrabban üdvözölje.

Az állandó választmány azon indítvánnyal járult a közgyűlés elé, hogy az átiratot vegye örvendetes tudomásul. Az egyhangulag elfogadott határozat kimondása előtt Bóth János, kir. közjegyző, néhány szó fűz az állandó választmány javaslatahoz:

„Teljesen meg vagyok győződve arról, ugymond — hogy vármegyéinknek minden bizottsági tagja teljesen egyetért azon ismeretessel, mely Somogy vármegye átiratában gróf Apponyi Albert hazafias működésére vonatkozólag foglaltatik, hiszen közüdatá, vait az, hogy a magyarállam közjogát, alkotmányát gróf Apponyi Albert ismertetete meg a külfölddel, jórésben az ő iradozásának, buzgalmauk köszönhetjük, hogy külön államiságunkat a magyar bírodalomnak az osztrák bírodalommal való egyenrangúságot a művelt nemzetek már elismerik, s általában elmondhatjuk, hogy nála nagyobb szolgálatot, több dicsőséget a hazának a mai nemzedéktől senki sem szerzett, miből fölőlag logikus az következik, hogy én az állandó választmány javaslattal ellentétben azt indítványozza, hogy vármegyéink Somogy vármegyéhez hasonlóan külön is üdvözölje gróf Apponyi Albert országgyűlési képviselőt, amde én ezt az indítványt nem teszem meg, nem pedig azért, mert egy ilyen indítványnak akkor volna igazi és a vármegyéhez illő értéke, ha az a törvényhatóság bizottság egyhangú helyesléssel találkozik, amire pedig az adott helyzetben ezidőszertim kiállítás nincs, de nem teszem továbbá ez indítványt azért, mert gróf Apponyi Albert nagyraajánlását meg van állapítva úgy, hogy e nagyságon vármegyéinknek bármily határozata sem változathat.

Kijelentem tehát ismételve, hogy indítványt nem teszek s felszólalásommal csakis annak kívántam előszóval kifelézetést

egy-egy responsorium szaktított meg, Zengvén kórusban mindnyájan:

- Nem feledkeztünk-e meg az ivásról?
- Oh nem!

Éppen a lapom fejtegette zajos ellenmondások közepette egy japán háború eshetőséges hatásait a jászberényi főter kiközvezésére, mikor egyszerre rémülkiáltás vágta ketté értekezése fönlát.

— A pörkölt!

A kiáltás pedig Marcitól eredt, ki orrát a bogrács irányába fordítva a megkövesedett rémület képet mutatja.

Rohantunk a bográcsához felemeltük a fedőt és ime alóla egy tentalében uszkáló, sötét massa tűnt elő, melynek állatöl mélytelen menekült el a környékről a szunyogok. Hát bizony a pörkölt egész alaposan odagégett. Jancsi kihasználta belőle vagy öt darabot s miután bevételte, egészen autentikusan megállapította, hogy ehetőlen.

Mi elhittük neki, s keserű lélekállapotban visszatérvén az asztalhoz veszett fejsejnek nyele — tümeményes gyorsasággal tüntették el, ami még az uszonából megmaradt. Andri hogy tovább szórakozzék, szalonát pirított, miután a bográcsot jó messzire tette.

Marci csalódsának és érzületének kifejezéséknél poharat magásra emelve imigyen szónokolt:

„Éljen a kozmopolitika! Legvisszatartatlanabban szegény Pédró volt. Nagyon leverte az eset. Biztatta is Marcit, hogy ne keseregjen, mindjárt kerit valami harapnivalót. Mire Marci bús resignációval jegyezte meg:

— Nem muszáj máma, ráér holnapeste is A mi jókövetim azonban hamar visszatért; zengedeztünk ama bizonyos responsoriumot, meg holmi nóákat, különösen azt a bizonyos berényi nóát, mely egy oktevéllé képesített hölgyről szól, aki

Pesten járt egy speciálisan néköpáz iskolába

Egyszer csak a sötétből feltűnik a Pédró alakja, hönna alati, hogy egy őriási szakajto tofás. Persze zúgunk, hogy már fölőleges. Iárodnia de mikor a kert gondozójának élete párja, a derék Örsze asszony a 40. tofásból rántottát csinált, bizony elfogott az. Így már a Marci kedve is helyreállt, s a hangulat oly emelkedett lett hogy a hangokból itelve azt hitték a szigeten, hogy képviselőválasztás van. Amint hogy Marci főkorosi állatölök harsagata a kortesánra közepébe, hogy éljen C. J. 150 szótösszege!

Hogy meddig tartott a barátságos kozmopolitikus összejövetel, arról már nem tudok beszámolni mert felhasználva az ej jótékony homályát — cíleptem. Jö darabon hangzott utánam meg a társaság beszélgetése, sőt egy barátságos kukorékolást is hallottam. — Nem tudom kinek a forkólót eredt csak egy hozzátételül vélem, hogy a Marciéből Ötveit legelőbbet a tofásból.

ndmi, hogy vármegyékhöz az állandó választmányi javaslataival ellentétben gróf Apponyi Albertnek külön üdvözlése lett volna illő és méltó!"

Hasonló értelemben szólott föl gróf Almásy Imre, s beszéde végén azon meggyőződésnek adott kifejezést, hogy vármegye önmagát tisztelte volna meg, ha gróf Apponyi Albert előtt tisztelettel, nem önzettel hajtja meg zsináját.

25 év.

Lapogatva a jászberényi plebánia naplójában a következő feljegyzésre találunk:

"Ezen, 1885-ik évben felépült apácázárdában f. évi (1886) aug. 24-én vonult be délelőtt 10 órakor az első három apáca a szatmár tartományból st. Vince leányai közül (l. a) Udvary Dominka főnöknő, b) Jurmanovits Katalin óvónő, c) Nagy Franciska tanítónő.

1886—1911. Tehát aug. 24-én lesz 25 esztendője, hogy Udvary Dominka az apácázárda és az érseki lednynevelő intézet élén áll, ennek főnöknője.

Ezen szép idő alatt megnyerte a város lakosainak tiszteletét, társnőinek szeretetét s a növendékek ragaszkodását. — Ki közölsébe jutott mindenkit lebilincsel műveltségével, szeretetteljes finom modorával; megnyert mindenkit jószágával. — Tanítványai, az intézet növendékei nagybecsűléssel, szeretettel rajongják s rajongtak körül minden időben, kiknek nemcsak tanítónőjük, hanem valóságos nevelőanyjuk volt, szeretettel párosult szigorúval vezetgette, tanítgatva őket.

Mély vallásosságának példája, mint a hit világitó fáklyája vezérelte az élet után a nőket, a jászberényi s vidéki hölgyeket. — Széhségével, a leggyöngédebb figyelmességével, műveltségével, finom modorával a nők valóságos mintaképe.

Városunk női társadalmának nagyobb része már az ő főnöksége idejében nyerte kiképzését.

Most ünnepelni fog! Tudjuk, kik ismerjük, hogy szerényességben elcsene van minden külsőnek, ünnepeltetésnek — Nem az emberekől várja a jutalmat, az elismerést. — Majd az ünnep szép napján bevonul a kápolnába, leborul az Ur hátra zsámolyára ott fog igazán ünnepelni, ott lesz boldog.

Ha nem is lesz hát külső dísz, fény az ünnepen, de legyen az benső, kedves. — A jászberényi hölgyek finom érzése, gyöngéd figyelve, megtalálja a módot arra, hogy az ünnepes egyszerűségében is nagyszerű legyen, mint a kiváló nő ezt megérdemli.

Azaky.

A „Világ” — a sátán sajtója.

A szabadkőművesek főlapja, a végleggyöngyülésben leledző és maholnap a vil-

vánosság kitérálásával megjelenő Világ, nagyszíri hőbortba esett. F. évi június 18. vasárnapra számában kisütötte ugyanis, hogy a Katholikus Sajtóegyesület propaganda-bélyegeivel tulajdonképpen ő ellene csinál propagandát, amennyiben azon a képen, amely Krisztusnak a sátán által való megkísértését ábrázolja, a mélységbe zuhanó sátán a Világ felírású lapot tartja kezében. Ebből indulván ki, dicséismuszert zeng önmagának s helyes önmiserettel kikölti önmagát a Sátán organumának, a melynek olvasásától óva inti a Katholikus Sajtóegyesület a maga tagjait. Pedig hát téved a Világ. A mi különben igen gyakran esik meg vele. Mert a Katolikus Sajtóegyesület nem csinál propagandát névszerint megnevezett organumok ellen, a melyektől ügyis főlőseges óvni a közönséget, minthogy nincs olvasókörzésük és ezek között első helyen áll épen a Világ. — Mődunkban volt meggyőződni arról, hogy a Világban reprodukált bélyeg, eredeti rajzán a Sátán kezében tartott papírlapon e szó áll: Ujság; ezt a szót pedig Világék tühgyeggyel átkarcolták a kltésen s így lett az Ujság-ból Világ. Az igazságunk tartozunk annak megállapításával is, hogy a mikor e propaganda-bélyegeket eredeti rajza elkészült, akkor a Világ még nem volt a világon. A reklámért a Katolikus Sajtóegyesület nagy köszönettel adózna, ha a cikk történetesen nem a Világban látott volna napvilágot, amelynek nincsenek olvasói, hanem egy másik lapban, a melyet olvas a közönség. Így azonban kárba veszett a Világ szivessége.

UJDONSÁGOK.

— **Megyerendezés.** Lapunk múlt és jelen számainak vezető sorait mint egyenes dolgotörősrünk kétszázszáz közlemény ajánlunk olvasóink figyelmébe. (Szerk.)

— **Tanfolyamon.** Simonyi Gyula főgimnáziumi tanár, lapunk jeles tollmunkatársa és krónikása, négy heti archeológiai tanfolyamra ment Kolozsvárra, melynek elvégzése után az ősszel hozzáfog műzeumi rendezéséhez. Őt választotta meg a képviselőtestület az új múzeum örékek.

— **Tanári kiténtetés.** A budapesti kereskedelmi akadémia vezérő bizottsága június hó 26-án tartott ülésében dr. Vonkás István helybeli főgimnáziumi tanár, lapunk munkatársát — ki jelenleg Párisban tanulmányút tartozkodik — a budapesti kereskedelmi Akadémia németnyelvi tanszékére tanárrá választotta. Orrommel gratulálunk az előrendő kiténtetéshez.

— **Vágó Béla,** magyar kir. városi állatorvos végzettsége Péter-Pál napján délután ment végre, melyen részt vett az egész város és a közel vidék intelligenciája. A temetési szertartás alatt — melyet Erdős plebánus végzett segédlettel — a jászberényi dakör — melynek a meghódolult hosszú időn át érdemes igazgatója volt — megható gyászadalokat énekelt. A temetőben pedig a sírhelyén hívősen zenésze: „Perike” játszotta el bandájával „Kildőt a fa mandulástul . . .” és „Lemondani . . . lemondani . . .” kezdetű vendég nótáit. A kedves jó barát temetése igen részvét- és bensőségletes volt.

— **Kapuzás a gimnáziumban.** Csütörtökön volt mint jelezük — a helybeli kir. főgimnázium evzáró ünnepelye

délelőtt a templomi hálóadás után, melyen a közönség nagyszámban vett részt s amelyen dr. Szombathy István kir. igazgató igen szép és emelkedett hangú beszédében számolt el e lefolyt tanévéről és búcsúzott el a tanítványoktól. Voltak azután gyönyörű-ködött szép zenei és szavaltati előadások is.

— **Csinosodunk.** Az Erzsébet kórház felé járva örömmel vesztük észre, hogy az eddigi rozoga deszkakerítés helyett homoktégelából csinálják a kerítést. Ha már csinostják, akkor a kórház háta mögött levő ronda árkot is tünetsékes elvagy tisztítsák ki, amely valóságos személgödör lerakódóhely. — A járvány közlekedésére való tekintettel is mielőbb el kell azü tüntetni, mert az valóságos bacillus fészék.

— **Haragozó választás.** A Szakiai Imre lemondása folytán megüresedett szentkúti-templom haragozói állásra a városi tanács szombatban tartott tanácsülésében — Erdős András plebánus ajánlataira — Hering József cisztdmia mestert választotta meg.

— **Mit tud „Az Est”?** A kultuszvita előtt egész sereg mese jelent meg a sajtóban a kongregációkól. A cél, tekintettel arra, hogy épen a kultuszvita előtt jelentek meg ezek a mesék, nyilvánvaló volt zavart akartak teremteni, ami a vita folyamán sikerült is nekik. A kongregációkól megjelent mesék közül álljon itt egy, amely „Az Est”-ben jelent meg. Az Est tudja, hogy Kövesligethy Radó há kongregációs tantra megbuktatta a földrajzából s mikor az apa, a kiváló földrajztudós fia felől információt kért a tanártól, durva elutasítással részszült. — Ezzel szemben az Orsz. Pázmányi Egyesület vezetőidőjára a következőket tudta meg Kövesligethi Radónak a tudós egyetemi tanárnak egyetlen fia van, aki most a piaristák gimnáziumában a VI. osztályt végzi. A fia tehát nem tanul földrajzt, bizonyítványa ha nem keresztel tiszta jeles volt. Amikor az alsóbb osztályokban földrajzt tanult, e tárgyból is jeles osztályzatot nyert. Végre tanárai közül egyetlen egy nem tagja a kongregációnak. — De hát „Az Est” másképp tudja és az olvasók azt hiszik, hogy jobban tudja.

— **A sítők szencziók pere.** Anon idején a helybeli sítők bíróbrendbeli cikkeikkel, nyilatkozataival és rőpirralt hivatkal a közönség figyelmét arra, hogy a balkáni sítők az elesőt megkutatása szempontjából az egészségre egy cseppet sem előnyös hamuszirt, vagyis vegyszerrel készült élesztőt pótló folyadékok vesznek a kenyér készítésére, hogy az szép és dombos legyen. Ezt az eddig ismeretlen eljárás azonban nem csak a sítóiparban, de a kőbégzségre is — igen helyesen — károsnak véleményezték. Ennek a folyamománya pedig az lett, hogy érdek sítőkön éljen és helybeli Macedon kenyérszító a Szoínokó kir. törvényszéknel nyomtatvány útján elkövetett rájármázás vétségé miatt újat emelt. A saját és a közönség érdekében tett felszólalások — ugy látszik — igazat nyertek, mert a törvényesség ama vádat nem bűvárdi eljárás megindítására alkalmatlant écsített. Az ügy meglelt felelőrebe a bpesti kir. ítélőtábla-hoz a hol az előbbi felmenő végzet helyre hagyatott és az ügy végleg fejeletett. Ez esettel kapcsolatban a közönségesség érdekében kívánatos volna, hogy az elemiszerek készítéséhez használatos vegyszerek és konyvatékokra néve szigorú egészségügyi rendszabályok alkalmaztatnának.

— **A bicska.** A köznép vad indulatának legundokabb fegyvere — a bicska megint mőködött. Janoshida községben Pásztor Gergely 20 éves suhanc Eszes

János 28 éves legényell összeszólalkozva, a civodás hevében bieskát fogott s azzal össze szurkálta. A késelő síhder ellen megtették a fenyítő feljelentést.

— **Revolveres férj.** Lőrinc János járszálonszentgyörgyi földműves feltételesleg díühében feleségét a minap az udvarról a szobába bevonszolja lövélvel fényeggette. A kétségbeesett asszony segélykiáltására megjelent csendőrké nagynehézzen tudták megkérteni a vérszomszaj ferjét, akitől a gyilkos forgópisztolyt el vették.

— **Házsrántos férj.** Tritsnya János alatyányi munkás itas állapotban, mikor hazaérkezett a korcsnaból, neki támadt feleségének, anyósának Csombor Máriának és leölésé fenyegette őket, mely alkalommal azután anyósán sérüléseket is ejtett. A megvadult embel elienében az asszonyokat a szomszédok mentették meg. Kishíján múlt, hogy végzetes vércenzés nem történt.

Vidéki rövid hírek.

— **Az Egri dalkör estélyén,** mely most a múlt napokban tartott meg, lapunk szemes tollu munkatársa Barsy Károly dr igen fényes sikert aratott szavaltai előadásával.

— **Orvos választás Gyöngyösön.** Gyöngyös város képviselőtestülete az unjon rendszeresített rendelv orvosi állásra Barok József orvost választotta meg.

— **Tüzlőtöl mulatság.** A dr Kele József főparancsnoksága alatt működő szolnoki önk. tüzlőtöl egyesület e hó 9-én Sáfári Kálmánne zászlónya védnöksége alatt a Kosuthkerben fényes nyári mulatságot rendez.

— **Jegyzői mulatsága** A segéd jegyzők és közszéki alkalmazottak járszági aiso járási szövetsége e hó 16-án Jászladányon a „Szilvás”-ban zártkörű nyári mulatságot rendez mely igen népszerű sikerzik.

— **Juliális.** A jászpáti nyári fiatalság e hó 8-án a kaszinó kertben uraló táncmulatságot rendez.

— **Városház építés.** A szomszédos Hatvan városában — mint már említettük egy impozáns új épületet emelnek a városi hivatalok számára. Az építés ügyében a múlt héten volt a terv egyes változtatásaira nézve döntő tárgyalás.

— **Öngyilkosság.** Rudi Mihály hatvani iparos fia szerelmi bánatában golyót röpített agyába mely rögtön halált okozott.

— **Öngyilkos diák.** Mezőtúron egy Kovács Imre névű kis első osztályos gyermek megölte magát mert egy tantárgyból megbukott. A kis fia holtestét a vastui főtűház mögötti kubik árokban találták meg. Az érzékenységet hogy mi okozhatta leginkább, meg tudnák mondani — a szabadgondolkodók, mely elveknél ilyen experimentumoknál legnagyobb része van.

— **Az idők jegyében.** Kunszentmártonban az urnapi körmenet alkalmával egy rendőrbiztos egy teherárú szállító szekeret a menet irányában tiszte szerint feltartóztatott. Ez a rom. kat vallási szertartást respektáló helyes rendőri intézkedés annyira nem tetszett dr Józsa Gyula ottani ügyvédnek hogy a körmenetet zavarva orszási lármával szidalmazta eljárásáért a rendőrt, jó lenne ezt az ügyvéd urat is vallásúszletre megtanítani.

— **Földregzés.** Nagyföldregzés volt a minap Cegléden. Több ház megrendőlodott, a kőművek ledőltek és a lakásokban elhelyezett tárgyak összerúgtak. A lakosság körében orszási félelem uralkodott napokig; a mezőkre mentek ki taborozni.

— **Étel és ital tolvajok.** Jánosidőn Borsányi Kálmán 21 éves legény 3 haschner társával a múlt napokban Fischer Herman ottani korcsmáros pincéjét megdézsmálta, 29 üveg sört és több rendbeli husneműeket loptak el a jó madarát.

HA OLCSON ÉS jó sikerrel akar hirdetni, forduljon a Jász-Ujsághoz

Eladó

A hajta tanyán egy 18 és 3/4 kat. hold tanyaföld gard. épületekkel járulékaival együtt. Értekezni lehet a tulajdonossal, özv. Sipos Istvánnal Helyben Bercsényi-ut.

ELADÓ

a Kisfegyben egy egy szőlő idei terméssel együtt. Értekezhetni a tulajdonossal: Bordás János gyöngyöszereznél helyben.

Fűszerüzlet-berendezés!

egészen új, még nem volt használtva, olcsó árban eladó.

Felvilágosított Pesti Péter nyomdájában.

MARGIT

GYÖGYFORRÁS BEREGMEGYE

A gyomor, belek, bagyhólyag s különösen a legrosszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha VERZÉSEK esete farag fenn. — Megrendelhető: EDESKUTY László Budapesten és a forrás kezelőszegénél Munkácson.

Kóczyán Kálmán fűszer- és csemegeüzlete

Jászberényben, a nagytemplommal szemben. ::

Nyári idény alatt üzletben kaphatók:

vanília, csokoládé és mogyoró-töltelékkel lepénykék, fagyalt-feltalálásnál nélkülözhetetlen.

Több nagyságban

karlszbádi ostyák

melyeknek használatával könnyen a legizletesebb torták előállíthatók.

Legkedveltebb

gyermek-tápszerek

Nestlé-féle gyermektáplisz, táplálka, zabdara,

gyermek-kétszersültek

valamint

karlszbádi kétszersültek.

Állandóan

jégbehűtött, gyári töltésű barna valamint világos

SÖR

kapható. Minden hétfőn friss hentesáruk.

Különlegességek:

Kointró francia : egészségi :

likőr,

szarvagomba pástétomokhoz

Kitűnő

baracklevár (szavatolt tiszta).

Eladó

háza Zoltán-utca 12. szám alatti volt Zeithinger-féle házamat eladom. Klein Adolf.

Udvari sör!

Udvari sör!

Legkitünőbb gyártmány a hazai sörrök között. Kapható állandóan, frissen csapva a :

Lehel-szállodában.

Udvari sör!

MAGYAR BREVARIUM.

Egyházi szótárnak a Bold. Szász, az apostolok, vértanúk, hitvallók és szűzek énekeire és a halottak emlékére.

A szent szótár az Egyháznak legdrágább és legfontosabb inasága, melyet a legutóbbi szerkesztés óta a leghíresebb szerkesztői feladatuk sem tudottak elvégezni. Tizenhét évszázad óta a szent szótárban találtak szentjeink legfőbb örömeit és sok szent mondia, hogy a szótárunk végzetkor az angolok is világra ismertek. Mivel ez a kat. Egyház hivatalos, köztudott inasága kezdte óta. E lelkemelő himnuszok, szent beszédek és éreztetések magyar nyelvben most jelennek meg. Megrendelhető 5 koronáért. A Kereszt kiadványaitól Budapest, III. kerület, Nád-utca 1. szám.

PÁRTOLJUK

a kat. sajtóegyesületet!

Az egyesület célja a kat. napi sajtót és főirányú iradalmat földrendíteni, versenyképessé tenni és a legszélesebb körben elterjeszteni. E végből szellemi és anyagi erőket mozgósít, a kat. társadalmat szervezi és egy nagy sajtónapló létesítésére törekszik.

Tajja lehet minden keresztény férfi vagy nő — a rendes tag felvételként legalább 1 K (vagyis egész évre 2 K) tagdíjat fizet. — A jövővi tagok sorába tartozik aki éventéként legalább 10 koronával járul az egyesület céljaihoz. — Alapító tagként szerepel az, aki egyszerre (vagy részletekben 2 éven belül) legalább 200 koronát áldoz a magasztos célra. — Disztag címet illet meg azt, aki legalább 1000 K összeget adományoz a sajtónapló javára.

Központi iroda:
Budapest,

Ferenczy-tér 7. V. lépcs. 1. em.

Elsőrendű
könyvnyomdai
műintézet

Pesti Péter

Jászberényben.

Elvált!
mindennemű
szakmába
vágó munkákat,
valamint
új ügyvédi
irodák teljes
nyomtatvány
berendezését.

Lapelárusítók sürgősen kerestetnek

PESTI PÉTER
könyvnyomdájába.

A kat. Sajtóegyesület

levélzáró-bélyegeinek új sorozata

már megjelent és kapható!

12 különféle kép!

4 színváltozat!

Megrendelhetők: a Kat. Sajtóegyesület központi irodájában:

Budapest, Ferenczy-tér 7.

V. lépcső, 1. emelet.

1 ív (120 db) ára 2.40 K. 1 db 2 fill.

A legkisebb mennyiség, melyet postán bérmentve küldének, fél ív (60 db) ára 1.20 K.

Rendeljen belőlük utalványos és jelezze, hogy levélzáró-bélyegét kíván!

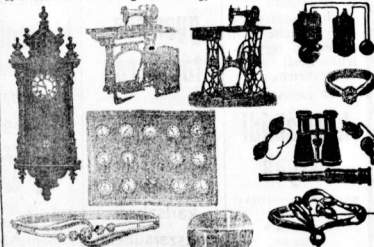
A pénz előre beküldendő!

Hitel nincs! Hitel nincs!

Vásárolja és terjeszse e

bélyegeket!

„PFAFF“ varrógép villanyerőre!!! Legelső és legértékesebb világon Öránként 3 fillert fogyasztó óriási munkaképesség mellett Többet dolgozik, mint 10 más fajta varrógép. Bizonyított dolgot és ami fő, minden lárdóság nélkül. — Alánlja Singer-Central-Bobbin karikaház, bármely varrógépet házilag, me- alátalalnak igen al- ébzst díszlárnyakból, melyek kálmárak. Ugyazintén nagyválasztékban. Elváltlaja toronyórák fel- különlegességek, szám- üveg- és porcellánárak gumidíráz, műszerek, és zsebrák, ékszerék, minden- nagy választékban. Elváltlaja toronyórák fel- nemű tárgyak javítását továbbá házi villanycsengők felállítását és javítását. Pall-, álló-, inga-, omega- és dízszobrák nagy raktára. Európa összes gyár- raiinak varrógépeiből nagy raktárt tartok, s így a varrógepek legol- csóbban nálam szerethetők be. — Műlímzés és applikáció munkáit in- gyen tanítom. Videki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Spekonya Lajos

PLATTA ANTAL UTODA
órás, ékszerész és mechanikus
Jászberény, a Jászberényi Nép-
bank épületében.